

Повна назва: Історія української літератури ХІХ століття

Статус: Нормативна

Мета: розкрити історико-культурні, естетико-національні закономірності й особливості українського літературного процесу ХІХ століття на репрезентативних зразках літературно-мистецьких текстах, спираючись на актуальні науково-критичні дослідження та апелюючи до критико-філологічного мислення студентів.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Історія української літератури ХІХ століття» є 1) осмислити передумови виникнення нової української літератури, 2) простежити формування української літературної свідомості й ідентичності крізь призму творчості письменників І половини ХІХ століття, 3) вивчити особливості романтичного світовідчуття та естетики цього періоду, 3) розглянути творчий феномен Т.Шевченка як етапне явище нової й новітньої української літератури, 4) вивчити особливості становлення критичного реалізму, 5) дати уявлення про філософсько-естетичну базу реалізму, 6) розглянути шляхи соціальної прози ІІ половини ХІХ століття, 7) вивчти феномен «театру корифеїв» у його головних драматургічних зразках, 8) дати уявлення про народництво як модель розитку української літератури, 9) розглянути окремі складові творчого генія І.Франка.

Обсяг, методики, і технології викладання дисципліни:

Тематичний план дисципліни «Історія української літератури ХІХ століття» складається з шістьох змістових модулів, кожен з яких являє собою відносно окремий тематичний блок дисципліни, який логічно пов'язує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом і навчальною спрямованістю.

Для визначення рівня засвоєння слухачами навчального матеріалу використовуються такі форми та методи навчання:

1) лекційні заняття, на яких викладається теоретичний матеріал, наводяться практичні приклади; заняття проводяться з використанням технічних та програмних засобів;

2) практичні заняття, що передбачають підготовку теоретичних та практичних питань з дисципліни;

3) консультації, які проводяться з метою допомоги студентам у виконанні їх індивідуальних завдань та роз'яснення окремих розділів теоретичного матеріалу, відпрацювання студентами пропущених занять;

4) мультимедійні презентації, що дають змогу візуалізувати навчальний матеріал;

5) індивідуальні самостійні навчально-пошукові проекти, у ході яких студенти самостійно знайомляться з окремими темами, осмислюють їх крізь призму обраної проблеми й концептуалізують своє бачення вивченої теми.

Структура навчальної дисципліни

№ з/п	Назви розділів та тем	Всього годин	За формами занять, годин			Форми контролю
			Аудиторні		Самостійна робота студента	
			лекційні	практичні		
1	<i>Зародження й становлення нової української літератури від кінця ХУІІІ – до 30-х рр. ХІХ століття</i>					
1.1	Формування національної самосвідомості української літератури					
1.1.1	Вступ. Здобутки давньої української літератури у світлі потреб і завдань нової української літератури	10	2	2	6	Опитування й перевірка теоретичних знань та знання змісту художніх творів. Контрольна робота №1.
1.1.2	«Ненавмисно-навмисний» початок нової української літератури: І.Котляревський	10	2	2	6	
1.1.3	Просвітницький світогляд українського письменства (П.Гулак-Артемовський, Є.Гребінка)	10	2	2	6	
1.1.4	Формування опору імперському літературному дискурсу в творчості Г.Квітки-Основ'яненка	15	2	4	9	
1.2	Романтизм передшевченківської доби					
1.2.1	Світоглядно-естетичні засади романтизму. Передромантизм і романтизм в українській	14	2	2	10	Опитування й перевірка теоретичних знань та знання змісту

	літературі Харківська школа романтиків					художніх творів. Контрольна робота №2.
1.2.2	Київський гурток романтиків	13	2	2	9	
1.2.3	Література на західноукраїнських землях	9			9	
2	<i>Нова українська література 40-60-х років XIX століття</i>					
2.1	Тарас Григорович Шевченко – основоположна постать української національної літератури					
2.1.1	Наукова біографія Т.Шевченка як необхідний етап наукового підходу до творчості митця. Рання (романтична) творчість Шевченка	12	4	2	6	Опитування й перевірка теоретичних знань та знання змісту художніх творів. Контрольна робота №3
2.1.2	Поезія «трьох літ» у її світоглядно- естетичних рисах	14	4	4	6	
2.1.3	Визначальні мотиви творчості періоду заслання	11	4	4	3	
2.1.4	Прозова спадщина	12	4	2	6	
2.1.5	Творчість останніх років життя у світлі еволюції Шевченкового світогляду	7	2	2	3	
2.2	Українська література шевченківського покоління					
2.2.1	Стратегія розвитку української літератури в культурно- мистецькій діяльності П.Куліша	15	4	2	9	Опитування й перевірка теоретичних знань та знання змісту художніх творів. Контрольна робота №4.
2.2.2	«Денаціоналізація» як трагедія: Анатоль Свидницький	8	2	-	6	

2.2.3	Творчість Ю.Федьковича, С.Руданського, Л.Глібова	10	2	-	8	
2.2.4	Чоловічі маски українських письменниць: Марко Вовчок	10	2	2	6	
3	<i>Нова українська література 70-90-х років XIX століття</i>					
3.1	Доба реалізму в українській літературі					
3.1.1	Поняття критичного реалізму. Особливості художнього мислення І.Нечуя- Левицького	13	4	4	5	Опитування й перевірка теоретичних знань та знання змісту художніх творів. Контрольна робота №5.
3.1.2	Психологічна тенденція реалістичної прози: Панас Мирний, Б.Грінченко	20	4	6	8	
3.1.3	Лірика українських митців цього періоду	4	2	-	2	
3.1.4	Театр корифеїв. Марко Кропивницький	6	2	2	2	
3.1.5	Театр корифеїв. І.Карпенко-Карий	8	2	4	2	
3.1.6	Театр корифеїв. М.Старицький	7	2	2	3	
3.2	Творчий геній Івана Франка					
3.2.1	Стан науково- критичного вивчення життя й діяльності І.Франка на сучасному етапі	6	2	2	2	Опитування й перевірка теоретичних знань та знання змісту художніх творів. Контрольна робота №6.
3.2.2	Еволюція ліричного голосу митця	4	2	2		
3.2.3	Філософізм і	10	2	6	2	

	символізм поемного доробку					
3.2.4	Горизонти епічного мислення І.Франка	12	4	6	2	
Разом		270	66	66	138	

Знання та навички

Студенти повинні знати:

визначення нової української літератури, класицизму, сентименталізму, просвітництва, позитивізму, романтизму, реалізму, народництва, декадансу, а також властивих добі літературних жанрів, основних представників провідних мистецьких стилів XIX століття, головні дати їхньої біографії, світоглядні орієнтири, характерні ознаки естетики XIX століття, зміст художніх творів, передбачених навчальною програмою, сучасні наукові погляди на творчість українських письменників XIX ст., напам'ять 3-4 ліричних твори другої половини XIX ст.

Студенти повинні вміти:

коректно застосовувати поняття курсу в професійному мовленні, знаходити риси світоглядних і мистецьких напрямів у художніх творах, робити висновки й узагальнення з конкретних питань курсу, аналізувати художні твори, інтерпретувати їх крізь призму головних ідей тієї та нашої доби, пояснювати шляхи розвитку романтизму, реалізму й виникнення психологічної тенденції в останньому, вести дискусію про динаміку й здобутки критичного реалізму, виразно розказувати вірші на пам'ять, застосовувати теоретичні знання до вирішення конкретних практичних завдань курсу.

Кількість годин (кількість кредитів ЄКТС): На вивчення навчальної дисципліни відводиться 270 годин / 9 кредитів ECTS.

Види робіт: Контроль за рівнем засвоєння матеріалу та знань студентів проводиться у таких формах: виконання індивідуальних завдань; виконання самостійних письмових аудиторних робіт; усні відповіді на практичних заняттях; творчі роботи, знання змісту художніх творів та засвоєння понятійного апарату. Вивчення дисципліни передбачає іспити в 4 та 6-му триместрах, у терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обов'язі навчального матеріалу.

Оцінювання:

Види самостійної роботи	Працевіткість	Плановані терміни виконання	Форми контролю	Максимальна кількість балів
3 триместр				
Обов'язкові види самостійної роботи				

Підготовка до практичних занять, у тому числі читання художніх творів	14	Протягом триместру	Опитування	50
Підготовка до контрольної модульної роботи	4	5-й тиждень	Перевірка контрольної роботи	30
Вибіркові види самостійної роботи				
Підготовка мультимедійної презентації за темами практичних занять	3	2-й – 6-й тижні	Демонстрація на практичному занятті	20
Вивчити напам'ять 1 байку і 1 романтичний твір з творчості митців першої третина XIX століття	3	5-й тиждень	Індивідуальний захист	20
Усього за самостійну роботу студента в триместрі	21			100
4 триместр				
Обов'язкові види самостійної роботи				
Підготовка до практичних занять, у тому числі читання художніх творів	37	Протягом триместру	Опитування	25
Підготовка до контрольних модульних робіт - 2	8	6-й, 13-й тижні	Перевірка контрольних робіт	30
Вибіркові види самостійної роботи				
Підготовка мультимедійної презентації за темами практичних занять	3	2-13-й тижні	Демонстрація на практичному занятті	5
Повідомлення «Образ Т.Шевченка та художні образи митця в творчості письменників Миколаївщини»	3	8-й тиждень	Перевірка індивідуальних робіт	5
Усього за самостійну роботу студента в триместрі	48			60
Іспит				40
5 триместр				

Обов'язкові види самостійної роботи				
Підготовка до практичних занять, у тому числі читання художніх творів	37	Протягом триместру	Опитування	60
Підготовка до контрольних модульних робіт - 2	8	6-й, 13-й тижні	Перевірка контрольних робіт	30
Вибіркові види самостійної роботи				
Підготовка мультимедійної презентації за темами практичних занять	3	2-13-й тижні	Демонстрація на практичному занятті	10
Подивитися виставу за одним із творів українських «корифеїв» і написати рецензію	3	10-й тиждень	Індивідуальний захист	10
Усього за самостійну роботу студента в триместрі	48			100
6 триместр				
Обов'язкові види самостійної роботи				
Підготовка до практичних занять, у тому числі читання художніх творів	14	Протягом триместру	Опитування	30
Підготовка до контрольної модульної роботи	4	5-й тиждень	Перевірка контрольної роботи	20
Вибіркові види самостійної роботи				
Підготовка мультимедійної презентації за темами практичних занять	3	2-5-й тижні	Демонстрація на практичному занятті	10
Вивчити ліричний твір, уривок із обраної притчі чи поеми І.Франка	3	4-й тиждень	Індивідуальний захист	10
Усього за самостійну роботу студента в триместрі	21			60
Іспит				40
Разом за курс				400

Викладач:

Шестопалова Тетяна Павлівна, доктор філологічних наук, професор кафедри української філології, теорії та історії літератури ЧНУ ім. Петра Могили. Стаж педагогічної діяльності – 24 роки. Кількість виданих наукових праць – більше 50. В 2011 році захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора наук зі спеціальності 10.01.06 – Теорія літератури. Тема дисертації: «Концепти теоретичної свідомості Юрія Лавріненка»

Сфера наукових інтересів – критична свідомість української літератури.